

„Soča“ izhaja vsak petek s in velja
c pošto prejemanja ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno tristo-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
sp.ski ulici blizu „treh kron“, in
na starem trgu.—V Trstu v tobakarni-
ci „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarijanski
tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“
na Koronji v Štessa - vi hiši št. 258 II.
nadstir.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalca
in drugim neprimernim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Namestnikovo potovanje po Furlaniji.

V Gorici 7. aprila.

Naša Furlanija je te dni zopet sijajno pokazala, da še ni začela zoreti za „rešitev“, kakoršna se jej ponuja od unstran Idrije, ampak da jej še vedno dopada „vklenjenec“ ostati kot biser v kroni avstrijskih cesarjev. Seveda ne more biti prav onim vročekrvnim rogovilečem, kateri trosijo uže toliko let revolucijonarno seme mej naše sodeželane v mestu in na kmetih, da še ni nobenega sadu, mariveč da je še one nesrečne bilke, ki so se tu pa tam na dan prikazale, slana kaj poparila in da se je jelo pri nas celo seme popolnoma pozgubljati. Taka je le! Goriško slovi sicer po svojem milem podnebj, a irredentovskim setvam se nikakor ne prilega; čista avstrijska sapa, katera tu mogočno nadvladuje, ne ugaja takim mehkužnim, hiravim rastlinam. — Ces. namestnik, baron Pretis-Cognado, je prišel ogledavat goriško rovan; v petek jutro so ga v Trziči slovesno sprejeli g. dež. glavar, c. k. okrajni glavar gradiški, mestni župan in druge honoracije; mesto je bilo krasno okinčano s zastavami; tu je obiskal šolo, bolnišnico, ces. urade in potem se je odpeljal naprej v Ronke in dalje po vsej Furlaniji; spremljal ga je g. deželni glavar in od občine do občine so mu spremstvo dajali župani in drugi veljaki; povsod, kamor je prišel, pozdravljalo ga je veselo pokanje topičev, klanjale so se mu občinske deputacije, duhovščina, šolska mladež, gospoda; povsod je ljudstvo navdušenega srca izraževalo svojo vdanos do cesarja in zvestobo do države. V mestih in večjih krajih so bile te ovacije prav impozantne, posebno v Gradišči, Ogleji, Korminu in slednjič v Rusiču, na grajski grafi Latour-ja, kder je bila v nedeljo zvečer krasna razsvetava. Gosp. ces. namestnik si je ogledal vse znamenitosti naše Furlanije, prav posebno pa so ga zanimala ona brambena dela ob Soči, ki se izvršujejo zdaj z državno pomočjo — ter so začetek velikanskemu podjetju — uravnavi spodnje Soče, — katero se ima v bodočih letih dognati, če bo hotela dežela poroštvu dati za povračilo ogromnega zneska 800.000 gl., ki ga hoče država iz svojih zalogov za ta namen posoditi. Baron Pretis je nekda pridobljen za to podjetje in bode gotovo ves svoj upliv v to zastavil, da doseže od našega deželnega zbora zahtevano garancijo. — V nedeljo uže po 10. uri zvečer prišel je g.

namestnik v Gorico, od koder se je drugi dan vrnil v Trst.

Od kod to, utegnejo prašati naši čitatelji, da so naši Furlani s tako nenavadno slovesnostjo in ob enem prisrčnostjo sprejeli barona Pretis-a? Mari ker je skozi nekoliko let v našem deželnem zboru zastopal mesta Trzič, Cervinjan in Grado? Ali, ker si je kot ces. namestnik pridobil za ta okraj posebnih zaslug, ter je postal vsled tega, Bog zna, kako priljubljena oseba? — Menda ne — ni eno ni drugo. Baron Pretis je zares eno gletno dobo poslančeval v našem dež. zboru — a v deželnozbornskih poročilih je prav malo zabilježena o njegovem delovanji; njegov sedež je bil prav pogostoma prazen, večkrat tudi, ko je zbor razpravljaj prav važne stvari. Kot ces. namestnik v Trstu — predno je postal minister — tudi ne vemo, da bi bil kaj posebnega naredil za našo deželo, ali specijelno za gradiški okraj. Ob obljubah smo pač mnogo slišaliktokrat, ko se je potezal za deželnozbornski mandat — a koliko je splojenih, o tem vedo morda kaj njegovi volilci — mi prav nič.

Menimo torej, da sodimo prav, ako trdimo, da navdušeni „evviva“ klici, zastave, godba, razsvetave, pokloni občinskih deputacij in šolske mladeži niso bili odmenjeni baronu de Pretis-u, ampak cesarskemu u n a m e s t n i k u, kateri je kot taki tako rekoč uradoma pohodil avstrijsko Furlanijo. Naši sodeželani so hoteli obelodaniti svoje odkritosrčno čustvo, svojo nevpogljivo državno zvestobo, ter nečimurnost in smešnost neprestanega rožljanja in ropotanja tako zvane „modrešene Italije“. Dolga vrsta črno-rumenih in belorudečih zastav, veselo vihrajočih ob Idriji, oznanjale so sosedu, da Goriško ne potrebuje in ne pričakuje nobenega Mesije od une strani.

O priliki svojega pohoda se je gospod namestnik deležil lepe slovesnosti, s katero so pret. nedeljo v Marjanu odprli prvo obrtniško šolo na Goriškem. Zakaj ravno v Marjanu? bo morda kedo vprašal. Zato ker so Marjanci jako marljivi in obrtni. Na našem Travniku vidimo, tako piše „Nov.“ dopisnik, vsak ponedeljek in četrtek dokaj umetno narejene stole na prodaj. To so Marjanski izdeiki. Tudi v Trst in še drugam se od nekđaj izvažajo Marjanski stoli in se prav po ceni prodajajo. Vendar pa ni mogla domača, tradicijska Marjunska obrtnost meriti se z modernimi izdelki fabriškimi; manjkalo je Marjancem teoretične podlage, primernih mašin in priprav in — kapitala. Zategavoljo je vlada obrnila svojo pozornost na pridne

Marijance in segla jim z našo kupčijsko zbornico vred pod pazduho. Obiskal je bil uže predlanskim vlađni svetovalec prof. Vilh. Exner Marijan in valed n je-govega sporočila se je napravila tam o b r t n i s k e š o l a, katero vodja bode nek večak iz Tridenta.

Na svojem potovanji je obiskal gosp. namestnik tudi naše mejne stražarje v dolenski županiji; kder se je hotel osobno prepričati, ali je zares potrebno, da se preuravna mejna cesta mej Mernikom in Golobrdom, za kar uže več let prav nujno prosijo tamošnji prebivalci. Ali mu je bilo mari, prepričati se ob enem tudi o žalostnih gospodarskih razmerah ubogih slovenskih mejašev in o krivicah, ki se jim godé v narodnem oziru, o tem nemamo še nobenega poročila, pa ga menda tudi ne dobimo. Slišali smo, da namrava gospod baron pohodit v kratkem tudi slovensko stran naše dežele in pred vsem Kras, Ajdovščino in Kanal, to je tiste kraje, kder se z državno — v pomoč siromašnim prebivalcem dovoljeno podporo izvršuje javna cestna dela. Tu se bo lahko prepričal, če bo hotel jasno odpreti oči — da je potreba povsod veliko večja, nego si jo mislijo v vlađnih krogih, dovoljena pomoč pa sploh veliko manjša in neizdatniša, nego jo je moglo stradajoče ljudstvo v svoji skrajni stiski pričakovati od skrbne vlade.

Dopisi.

Iz goriške okolice 7. apr. (Izv. dop.) Novačenje, plesi, šagre in druge priloznosti dajó nam prilike dovolj, da moremo opazovati žalibog prav slabo odgojo naše mladine. Tega so stariši sami najbolj krivi. Njim je prva odgoja otrok izročena, a ta najsvetejša dolžnost jim je navadno le deveta briga. Sami jih ničesa ne učé, v šolo jih neredno pošiljajo; mari jim ni, kako se obnašajo, s kom hodijo in kam zahajajo, pač pa jim s slabim izgledom k hitreji razuzdanosti izdatno pomagajo. Ni tedaj čudo, ako iz taccih zanemarjenih in že od starišev spridenih otrok prirase mladina drzna, nevtrojljiva in hudobna. Vse prizadevanje duhovnov in učiteljev ostane večidel neplodno, ker stariši tudi potem, ko so otroci duhovnom in učiteljem v poduk izročeni, ne nehajo jim dajati potuho, mesto da bi jih posvarili in, ako treba, tudi kaznovali. Toda zadosti od zanikrnosti starišev do

LISTEK.

Kraške starine.

II.

Pervi nam znani prebivalci na Krasu so bili Japidi ali Japodi, illyrski narod in zelo sorodni sé zdanjimi Slovani. Da so Japidi stanovali na zahodu celo do Timave, poterjujejo nam stari zgodovinarji na več mestih. Plinij piše (Historia naturalis III. 18), da se vžeta ob Timavi karnska in japidska dežela. In Virgilij poje v svojem Georgikou III. et „Japidis arva Timavi.“ Japidi so stanovali od Vipave, Timave in jadranskega morja čez Kras, Pivko, loško in ribniško dolino, dalje ob Kolpi tija do njenega izliva v Savo. Njih južna meja se je vlekla od Risana čez goro Slavnik in dalje po Čičarji mimo Klane na Hervaško. Njih središče je bilo v loški dolini, v Starem tergu pod Snežnikom. Zato piše Strabon (Geogr. lib. 4) o njih: „Japidi pa bivajo ob Snežniku (in Albio monte), ki je skrajnik Alp in zelo visok, ter se razprostirajo tija do Pannonije in Itra (Dunave), sim pa do Adrije. Oni so skoz in skoz bojovito ljudstvo. (Prim: Terstenjak, kako daleč je segala zemlja starih Japidov, Novice 1858, list 51-52).

Japidi pa so se prištevali tudi Istrom. Istrija je bila del Illyrika in mejila proti zahodu na Venetijo in stala iz početka zunaj Italije. Pomponius Mela

piše (2.57): „Tergeste finit Illyricum.“ Ko je bila pa tudi Venetija z Italijo združena, sklenili so triumvirji (l. 712 a. u. c.) meje Italije tako razširiti, da bi tudi Terst k njej spadal do reke Formio (Risano) 6000 korakov od Tersta oddaljene. Zato piše Plinij, da je ta stara meja pomnožene Italije (3, l. 3, 127; prim: Ptolomaioi 3, 1, 27). Ko je pa cesar Avgustus Italijo razdelil v deset pokrajin, razširil je njene meje do reke Raše (Arsia); glej Plinij Hist. nat. III. 5, 44. 19, 129. 132. 26. 150). Prava Istra se je tore razširjala od Risana do Raše, tako da Terst prav za prav ni spadal k njej.

Vendar so Rimljani v administrativnem obziru prištevali k Istri ves svet na jugovzhodni strani od Timave. Tu je bila po Strabonu meja med Venetijo in Istro in tu so premagali Rimljani Istre l. 180 pred Kr. (Livius, XLI. 1-5). Zato prišteva Ptolomaioi (3. 127) Terst k istriškim mestom in ta razdelitev je pozneje obveljala.

Ali popolnoma gotovo ni, da bi bili po vsem Krasu stanovali samo Japidi. Strabo imenuje (7. 5. 2) Terst k arniško vas; iz drugih poročil vemo za gotovo, da so blizu Tersta stanovali tudi Karni. Zippel (Die römische Herrschaft in Illyrien bis auf Augustus, pg. 125) meni, da Japodi tudi v zapadu neso segali do morja, kljuba Plinijevemu pričevanju, in da je treba bolje Strabonu verovati. Ali vsakako so morali Japidi blizu do morja segati.

Pomanjkljivost starih poročil nam nekoliko pojasnuje napis na kamenu, katerega so našli 1842

na posestvu gospoda Negovetića blizu Materije. Omenjeni napis se glasi tako-le: „(H)anc viam, directam per Attium centurion(em) post sententiam dictam ab A. Plautio legato Pi. Claudi Caesaris Aug(usti) Germ(anici), et postea translata a Rundictibus in fines C. Laecani Bassi, restituit iussu Ti Claudi Caesaris Aug(usti) Germ(anici) imperatoris L. Rufellius Severus primipilaris“. (Th. Mommsen, Corpus inscriptionum latinorum tom. V. 1. pg. 76, nro 698).

Ta napis pripoveduje tore, da je bil zapovedal legat A. Plautius cesto izpeljati najpopreje skozi kraj „Rundictes“. Pozneje pa je bila cesta preložena v deželo Lekanija Bassa in to cesto je dal popraviti primipilar Rufellius Severus na povelje cesarja Tiberija Claudija (41—54). — Legat Plautius je bil premagal l. 43 po Kr. Britannijo, a Bassus je bil l. 64 po Kr. rimski konsul ter umrl za cesarja Vespazijana. (Plinius, H. n. 26, 1, 5). Rundictes pa je današnji Rondik (Rondik), koji se v latinskem jeziku še vedno zove „Virundictes.“

Zippel sklepa (l. c.) iz teh podatkov sledeče: Plautius je mogel biti samo namestnik Illyrije, h kateri je spadala tudi Japidija. (Isto terdi že Mommsen). Ko je bila pa pozneje cesta preložena v provincijo L. Bassa, ni imel Plautius nič več zapovedovati čez njo. Ker je sam cesar ukazal, naj se popravi in nadaljuje, znači to, da je prišla cesta v cesarsko področje, da se je tore izpeljevala po deželi, koja je spadala neposredno k Italiji. Tore je morala biti meja med Plautiovo in Bassovo provincijo ob enem tudi meja med

svojih otrok, naj velja tudi županom in obč. zastopnikom ena beseda. Tudi oni si ne morejo svojih rok umiti nad razvajanostjo mladine. Oni znajo prav pridno dajati dovoljenja za ples, pa da bi ob enem tudi skrbeli za lep red in spodobno obnašanje pri plesu, da ne bi bilo pretepov, razsajanja in kletvine, za to se prav malo zmené. — Hočete tedaj potem, da bude mladina boljša, kakor je, ako jej je pripuščeno delati, kar hoče? Tu bi bilo neobhodno potrebno strogo in vzajemno postopanje, če ne starišev, vsaj duhovnov, učiteljev in županov proti vsakovrstnemu slabemu in nedostojnemu obnašanju mladine; leto bi znalo kak sad obroditi. Dekler pa se od ene strani zida, a od druge kakor ex offio zidano podira, ni se nam kaj boljega nadejati, če tudi mladina mesto 8, celih 16 let v šolo hodi.

Glede petja bi bilo opomniti, da bi se mladina gotovo prav rada poprijela narodnih, seveda fantovskih in ne drugih pesmi, ako bi jej le bili znani tekst in napevi. Ker pa tega ne zna, zato godi, kar bodi. Za oboje bi najlaže poskrbeli gg. učitelji; naj jim bo torej to prav topla priporočeno.

Veseli me je, ko sem pred kratkem slišal fantje iz Šempetra ali Vrtojbe, ne vem, koji so parkrat skozi mesto prav izvrstno peli narodne fantovske in zaslužijo za to res pohvaljeni biti. Fantje, le tako naprej!

Iz tolminskih hribov, 4. aprila. (Izv. dop.)— Zadnje dni meseca marcija in prve dni tek. meseca bila je v Tolminu nabira novincev. Pri taci priložnosti pride v „Mali Paris“ prav veliko ljudi iz vseh kotov, celo iz daljne Trente. Letos mislim, je bila Bovčanom prošnja uslišana, da jim ni bilo treba prekoračiti daljne poti od Predela do Tolmina, ker bila je tudi v Bovcu nabira. A druga je za Cerkljansko. Od tam so morali priti mladenči in starši in kdor je imel kaj pri nabiri opraviti, v daljni Tolmin, kar jim je prizadelo veliko zamude in stroškov. Ali bi se tej neprilicnosti ne dalo v okom priti, saj so Cerkljani v enakem položaju, kakor Bovčani, ter imajo enake dolžnosti in pravice. Pri tej priložnosti moram se ostro izraziti zoper vedenje nekaterih mladenčev, ki prihajajo k nabiri iz onih krajev. Uže od nekaj je znano rogovljenje tacih novincev. Ob poti, karkoli udobe, vse prevržejo, ne gledé na škodo, ki jo temu ali onemu napravijo. A letos so v svoji surovosti presegali vse meje. Mirno iz sejma pri sv. Luciji domov vrnivša se dekleta so napadali, ja na svoje vozove tlačili, izvrhinjo obleko ž njih tergali in se prav divje spakovali. Kako lahko bi se bila kaka posebna nesreča pripetila? Za take suroveže, menim, bi ne bilo preveč, ko bi se jim za nekoliko dni „kajba“ v stanovanje odkazala, ker so silno potrebni mirnega, treznega premišljevanja, da sprevidijo svojo slepo surovost. Naj pride tem in enakim neprilicnostim, ki se od leta do leta pri enakih priložnostih ponavljajo, v okom, kdor ve in zna, ali bolje, kedor je za to poklican.

Iz skrajne meje goriških Brd 7. apr. (Izv. dop.) Dne 4. t. je doživela vas Golobrdno nenavadno čast. Spremljan od odlične gospode, deželnega glavarja viteza Pajerja, okrajnega glavarja gradiškega viteza Vintschgauga in druge odlične gospode prišel je gosp. baron De Pretis, cesarski namestnik tržaški, ogledat ta slovenski kraj na skrajni meji avstrijski. — Prosili so tukajšnji zvesti sinovi Avstrije in stražarji slovenski že mnogokrat za neko cesto, ki jim je tako potrebna, kakor zrak, kterege dihaajo, ali dozda brez

Illyricom in Italijo. Ta meja je vodila gotovo blizu Rodika.

Morda je bila omenjena cesta izpeljana najpreje iz Občine čez Trebče, Gropado, Lipico, Lokvo in dalje čez uterjeni kraj Rundictes v Materijo. Ali zaradi stermine pri Rodiku so popustili to čerto in izpeljali novo iz Trebi čez Bazovico in Kozino v Materijo. Tako je morda gora Maček, sedanji trifinium med Goriškim, Terstom in Istro, že v starem veku delila Karne, Japode in Istre, ali vsaj Karne in Japode. Na ta način bi se ujemalo tudi Plinijevo poročilo z drugimi geografi, da so Japodi segali blizu do morja.

Kateri manjši rodovi da so stanovali po Krasu in blizu Tersta, to je težko določiti. Teržaški zgodovinar Kandler jih našteje sicer celo versto in jim obmeji njih bivališča (Geographia antica). Toda vse to je samo zaobno mnenje. Samo to vemo za gotovo, da je c. Avgust pridružil Terstu tudi „Carnos et Catalos, ut reditu pecuniario essent.“ Karni so bivali proti severu in vzhodu od Tersta, a Katali beržkone proti jugu in jugovzhodu do Risana. Plinij imenuje dalje (H. n. 3, 20, 133) „Fecusses, Menocaleni in Subocriini“. Czörnig (Ethnographie des oest. Kaiserstaates I.) meni, da so Catali in Menocaleni stanovali na Krasu, a Subocriini in Fecusses v Istri. Verjetnejše je, da so tudi Subocriini stanovali na Krasu pod Gaberkom, okoli Povira in Divače.

Strabon pripoveduje namreč (7, 5, 2), da je deržala iz Tersta cesta čez „Okro“, ki je najnižji del Alp,

vspeha. Strašansko trpé, ako imajo kaj izvažati. Laška vlada jim dela sitnosti in stroškov pri izvažanju, da je groza, ker nimajo na avstrijskih tleh nobene ceste, po kateri zamogli se svojimi pridelki občeavati, in zaradi tega so prisiljeni laškemu molohu v žrelo pasti.

Zato jih je prihod g. namestnika neizrečeno razveselil, ker jim je oživila nada, da se slednjic njihova iskrena želja vendar vresniči, to je, da dobe skoro zaproseno pomoč za izdelanje tako silno potrebne ceste. Nj. E. g. baron se je z lastnimi očmi prepričal te potrebe in obljubil pomagati.

Pri tej priložnosti je ljudstvo pokazalo svojo neomajeno vdanost in zvestobo do cesarja in presvitile cesarske rodovine s častjo, s katero je sprejelo cesarskega namestnika. Vse je bilo na nogah, možnarji so pokali, zvonovi so peli, živioklici so se razlegali, tako da so osnupajeni in pobiti bili sosedje in podložniki preblazenega kraljestva.

G. namestnik se je nekoliko ustavlil v hiši posestnika Kavčiča v Golobrdnu in potem obdan od svojega spremstva in od neštevilne množice vrnil proti Korminu. Ta dan bo nepozabljiv nam in mlajšim.

Iz Trsta 5. aprila. (Izv. dop.) Večkrat sem se uže slišal pritoževati, da slovenske novine preobširno popisujejo čitalnične besede in drug. zabave, ki jih narodna društva prirejajo v naših mestih in manjših krajih, in te pritožbe niso čisto neopravičene, ker se s takimi malovažnimi in mnogokrat celo smešnimi, z živioklici, slavavskliki in rokoploski gosto prepletene poročili prostor kratki važnejemu gradivu. Vse se hvalisa, naj je slabo, srednje ali dobro, vse se povzdiguje v deveto nebo zaslužno ali ne, tako da se bo moral slovensk metnik ali marljiv, dobro izurjen diletant kmalo sramovati take pohvale, ker naši dopisniki ne najdejo za-nj boljših, njegovo spretnost više cenečih izrazov, nego jih rabijo za priprosto kmečko dekle, katero prvokrat nastopi na oder, ter stori. karmore, ali za kacega kazigralca in deklamatorja-samouka, če stori tudi manj, kakor bi mogel, ako bi se marjiveje pripravljval. V poročilih o naših besedah nahajamo le redko kedaj kaj kritike, jaz menim objektivne, pravične kritike in ker se vse le povzdiguje v superlativu in nič ne graja, nič ne podučuje, prišli smo zares uže tako daleč, da noben diletant — o rahločutnih diletantinjah niti ne govorim — ne prenaša več resne, odkritosrčne kritike. Treba izpodbujati, pravijo, vnetati, da dobi naša mladina pravo veselje in ne plašiti je in odvrčati. Vse prav in dobro — a kaj koristi to stvari? Jaz menim, da nič — mariveč trdim, da škoduje, ker zavira napredek. Če pišeš o slabej predstavi, da je dovoljna, o dovoljnjej, da je izvrstna, izborna ali še kaj več — kdo se ti bo še više vadil? Nekoliko kritike če biti, pa ne preostre in pri nas ne čisto brezobzirne — a m pak dobrohotna, podučljiva spodbudljiva naj bude. — Ne zamerite, zagazil sem v razpravo, katere se danes zares nisem mislil lotiti; kajti stvar bi morala resno premišljena biti in na vse strani in potem lepo razložena; moje misli so pa danes še vse pri velikanskem koncertu, ki ste ga napravili naša verla „Edinost“ in čitalnica pret. saboto v tukajšnjem gledišči „Fenice.“ To vam je bil pravi „monstre-concert“ bodi kar se tiče obširnega, jako zanimivega programa in množice sodelovalcev, bodi gledé ogromnega števila od vseh strani privrelih poslušalcev.

O tem koncertu bral sem do zdaj 4 popise, dva v slovenskih, dva v drugih listih (v „Adrija“ in „Tr.

do lugejskega močvirja (paludus Lugeae). Naj razumevamo pod tem imenom cerkniško jezero, ali pa ljubljansko močvirje pri Verhniki, na vsak način je mogla omenjena cesta peljati le čez Bazovico, Lokvo in Divačo ter čez Gaberk v Senožeče. Nekoje dele te ceste imenuje ljudstvo še dandanes „rimska cesta“. Oca je tore naš Gaberk in Subocriini neso mogli daleč od njega prebivati.

Kras sploh, kakor višavlje, imenovali so Rimljani Carusadins. Slovenska beseda „Kras“ pa se vjema sé serbohrovaškim krš — kamen, skala; kršiti — lomiti; kršan — loman — kamenit.

Perva, važnejša naselba na Krasu bila je brez dvombe ob Timavi, ker onde sega morje najdalje v celino in ker je Timavin izliv kakor navlaš ustvarjena luka. Vsi stari pisatelji nam pripovedujejo, da je bila Timava šumeča, morju podobna reka. Že Posidonij je skušal njeno velikost s tem razložiti, da se 130 stadij (24 kilometrov) proti severu izliva neka reka v kraške jame in tu zopet na dan prihaja. In res sta se v starem času Soča in Vipava zgubljali pri Gabrijah v kraške jame in tekli pod Dolom v Timavo, tako da je ta izvirala iz sedmih ali celo devetih jam. Ob njeni desni strani (proti Teržiču) ležalo je obmorsko jezero lacus Timavi, sedaj močvirje. Med tem jezerom in morjem bila sta dva majhna otoka, insulae clarae, (sedaj Mte S. Antonio), ki sta imela mineralne studence, v kojih se je voda s plimo vzdigala ter z osekno padala. V Timavinem izlivu bila je luka za rimsko brodovje. Na južnem ertu stal je rimski sve-

Ztg.) Vsi štirje hvalijo soglasno izvrstno vredbo in zares sijajin vspeh — in pohvala je to pot pošteno zaslužena; a pred vsem jo zaslužijo nedvomno osnovatelj, kateri so po svojem neumornem in požrtovvalnem delovanju jasno dokazali, da jim gre za sveto stvar, za povzdigo narodne naše časti v svetovnem mestu, kateri plemeniti namen so modro združili z drugim blagim človečanskim namenom, z dobroteljnostjo, da so tem gotoveje dosegli tako velikanski vspeh. Da, to mora vsakdo priznati, tržaški Slovenci napredujejo — a ne da bi bilo nepredovanje prirojeno ljudstvu, ali da bi prišlo samo ob sebi, ali se celó vsiljevalo — kratko nikar, ampak ker imajo vstrajno delavne može, kateri vestno spolnujejo svete dolžnosti, ki so si jih sami naložili in v prospeh svojega naroda.

Ne bom nadrobno pripovedoval, kako se je razvijal spored, v tem sta me uže prehitela dopisnika v „Narodu“ in „Edinosti“; — povem samo, da ima tržaška okolica lepo število izvrstnih „slavcev“ in da so naši goriški „slavci“ v primeri z njimi pravi grabci, ali še manj, ker se našim niti čivkati ne poljubi. Moški zbori iz zdravih, krepkih prs večinoma priprostih okoličanskih mladeničev, dobro vbrani in vežbani, morali so imponovati celó mnogobrojnim navzočnim Italijanom, kateri se ponašajo, da so gleda petja prvi na svetu. V zboru je pelo okoli 100 pevcev pod vodstvom mladega, jako marjivega učitelja g. Košute iz sv. Križa. Pomnoženi proseški kvartet se je sponesel, kakor vselej, in orkester Hessovega pošpolka je sé svojimi produkcijami ta večer le še povečal svoje slutstvo v Trstu. Šaloigra „Visoki C“ je dopadala, pa bi se bila morda lahko še častnejše predstavljala. A molčimo, ko sti celó „Adrija“ in „Triesterica“ jako laskavo poročali o predstavi. Venec sprelepej zabavi je pa pokladala obče znana in čislana pevska dvojica, gosp. tenorist Fran Grbec in njegova ljubezniva sopraga. Tri točke, ki sta nam jih ona podarila, smo zamaknjeni uživali, in uživalo jih je z navdušeno radostjo očarano občinstvo. O gromovitej pohvali hočem molčati, da ne zabredem v stari dopisniški greh.

Koncert v gledišči je končal o polnoči — po polnoči pa je nadaljevala še glasnejša in živahnjša zabava v jako prostorni glediščni restavraciji, kder se je vse trlo okoli treh možkih zborov in vojaškega orkestra. Glasbeni komad za komadom, zdaj petja, zdaj godba so se vrstili neprenehoma skoro do petelinovega klica. Ko so verli „Mehlstauberji“ (tako se imenujejo šaljivo Hessovci) zasvirali „Hej Slovani“ in k sklepu Radecki-jev stopaj pa cesarsko himno, gromeli so živio — in slavklici, da se je v svojih temeljih treslo krasno poslopje. To je bil zopet enkrat naš dan, naš večer v slovenskem Trstu. Vivat sequens!

Politični pregled.

Z DUNAJA. V torek je začel zborovati državni zbor. Podpredsednik Gödel Lannoy je poročal zbornici, kako ga je sprejel cesarjevič Rudolf, ko mu je šel v imenu zbornice še enkrat osebno čestitat zaradi zaročitve s prince-sinjo Štefanijo. Cesarjevič da se mu je prav toplo zahvalil in mu dejal, da ga je močno ganilo sočutje zbornice. — Prestopivši na dnevni red, poročal je poslanec Smarcewski o državnem proračunu. Na to je začela splošna raz-

tilnik na kleči, ki je zdaj pod morsko gladino. Na Peutingerjevi rimski karti vidi se pri Timavi veliko poslopje, ki pomenja toplice. Tudi Plinij omenja (II. 103; III; 3. 26) „calides fontes Timavi“. Pod imenom „terziške toplice“ ohranile so se do današnjega dne.

Blizu Timave, na kraškem svetu, stalo je več lepih gajev. Enega so bili posvetili trojanskemu junaku Dijomedu in njemu na čast so redili onde bele konje. Sledi Dijomedovega kulta se nahajajo povsodi, kjer so bivala nekaj illyrska ljudstva, tako zlasti po Dalmaciji. Tu nahajamo „promontorio Diomedes“ na ertu Planka (med Šibenikom in Trogirom), Dijomedov grob kažejo pri cerkvi D. M. na Visu (Lissa). Dijomed je bil nekaj kralj Etolije in Argolide. Ali ko se je vernil od trojanske vojske, pregnal ga je ljubimec njegove prešestne žene Agialije. Tako je moral Dijomed po svetu bloditi in prišel je tudi v naše kraje.

Kakor o Dijomedu, tako nam pripovedujejo stare priče tudi o Antenorju (Virgilij, Aeneis I. 244). Ta je baje pripeljal Venete ali Henete po razpadu Troje čez Fimavo v njih novo domovino Venete. Pripoved o Antenorju je podobna onej o Aeneju. Tudi o tem junaku nahajamo sledove povsodi med illyrskimi plemeni. Xevvη ali xevve pomeni v albanščini „luno“ in potovanja Aeneja neso nič drugega, nego potovanje mesečnega boga. Zato je Aenej v tako tesni zvezi z Aphrodito. (Flieger, Anthropologische Mittheilungen VII. 252.)

Dalje.)

Domače stvari.

prava, za katero se je oglasilo 18 govornikov od avtonomistiške in 24 od ustavoverne stranke. Oba centralistična kluba, — to je klub liberalcev in klub naprednjakov — sta sklenila glasovati zoper dovoljenje dispozicijskega zaloga — to pomenja nezaupnico Taaffejevi vladni. — Budgetna bitka bo torej viharna in avtonomistom ni nič više priporočati, nego složnost, da jim ne postane bitka osodepolna.

IZ PRAGE. Cesarjevič Rudolf se uže nekoliko dni mudi v zlatnej Pragi, kder mu prebivalstvo na vse mogoče načine izkazuje svojo ljubezen in naklonjenost; dne 2. t. m. je sprejel deželni odbor, ki mu je čestital k njegovi zaročbi. Cesarjevič se je iskreno zahvalil. Pretek. nedeljo zvečer je bil v deželnem češkem gledališču, kjer ga je gujeteče občinstvo navdušeno pozdravljalo.

V LJUBLJANI je pri volitvah za mestni zastop zmagala narodna stranka samo v III. razredu, v katerem sta se znamenito večino izvoljena postavljena kandidata J. Regali in dr. J. Derč; v II. in I. razredu so narodni kandidati žalibog tudi letos propali. Odhajajoči dež. predsednik vitez Kallina je še o zadnji uri svojega poslovanja v Ljubljani pokazal, da ni zaslužil zaupanja, katero so stavili Slovenci v njegovo pravičnost oziroma „objektivnost“. Ko se je namreč, kakor od drugih uradniških načelnikov, poslavljaj tudi od mestnega župana, nemškega penzionista Laschan-a — rekel je temu: „Jaz želim slišati, da ostane občina še dalje pod Vašim previdnim vodstvom“. — Te besede izgovorjene v važnem trenutku od zaupnika Taaffejeve vlade, so se koj raznesle po vseh uradniških krogih in so gotovo močno uplivalo na neugodni izid volitve. Tako je Kallina z eno premišljeno ali nepremišljeno besedo tikoma pred svojim odhodom oskrnil si častni spomin, kojega bi mu bili sicer ohranili v svojih srcih krajski Slovenci.

RUSKA carinja je nekda tako oslabela, da lahko dan na dan ugasne. — General Loris-Melikov, kateri je začel tako uspešno svoje poslovanje kot neomejeni poveljnik ruski, naredil si je v viših krogih mnogo nasprotnikov, kateri ga strastno izpodrivajo. Uže je počil glas, da namerava, ali da bo moral v kratkem odstopiti.

BOLGARSKO ministerstvo je dalo svojo ostavko, ker imajo po zadnjih volitvah takozvani liberalci zopet veliko večino v narodni skupščini, katera si je izvolila vodjo liberalcem, Karavelova, za svojega predsednika. Bolgarski liberalci zahtevajo združenje Bolgarije z vzhodno Rumelijo. Knez Aleksander se je začel liberalcem udajati ter hoče poklicati Karavelova v ministerstvo.

BISMARCK hoče na stare dni v miru živeti; prosil je cesarja prav nujno, naj sprejme njegovo ostavko. A stari Wiljem bi se še dalje rad naslanjal na starega Bismarka in se tako dolgo pomišljuje, da je zelo dvomiti, ali vstreže nujni prošnji.

NA ANGLEŠKEM zmagujejo pri volitvah liberalci. Do zdaj je izvoljenih 283 liberalcev, 163 konservativcev in 35 „home rules“. Liberalci so pridobili 67 sedežev. Toda angleški liberalci niso taki, kakor naši in tamošnji konservativci naj se tudi ne sodijo po naših. Liberalna stranka, katerej je voditelj Gladstone, zove se Wighs-stranka, to je ljudska stranka, katera želi staro vladno šaro odstraniti; njej nasproti stoji Beaconsfieldova (poprej Disraeli) konservativna Tory-stranka, to je stranka plemenitavev in privržencev starega vladnega kopita na Angleškem. Gladstonova svobodomiselnost stranka hoče, da se brž ko brž dožene popolna rešitev Slovanov iz turškega jarma; zato jej ni bilo nič po volji Beaconsfieldovo intrigovanje v orientalnem vprašanju. — Zmaga angleških liberalcev je torej velepomembna; ona pomenja veliko predrugačenje splošne evropske politike. Vsled te zmage so uže prinesle nekatere novine poročilo, da se je začela Rusija zopet bližati Avstriji in Nemčiji in da skoro doživimo drugo vtrjeno trocarsko zvezo.

Na dež. kmetijski šoli v Gorici so se vršile — v slovenskem oddelku pret. saboto, v italijanskem pa pretek. torek — javne semestralne preskušnje. Navzočni so bili zastopniki deželnega odbora in nekateri posestniki; italijanski oddelek je počastil tudi bivši minister vitez Chlumetzky. Ob uspehu na enem in drugem oddelku smo slišali prav pohvalno govoriti. V obče se pripoznava in prepričali smo se tudi sami, da je dobila naša kmetijska šola po odhodu gosp. dr. Moná vse drugačno lice in da zdaj očitno napreduje. Obžalovati moramo samo to, da je kmetijska slov. oddelka še vedno tako slabo oskrbljena z gospodarskimi poslopi.

Javne dobrodelne zabave. V Rabatišči v Coroninijevi hiši šteje 19. 15. in 17. t. m. javne večerne zabave. Prva dva večera se bodo predstavljale plastične podobe in bo svirala godba; vstopnina 60 novcev; zadnji večer bodo čarobne ročne igre in godba, a plačati bo 1 gl. za vstop. — Vstopnice se dobivajo v imenovani hiši. Dohodek je odločen dobrodelnemu namenu.

Deželni predsednik g. Winkler se je nedeljo zjutraj pripeljal v Ljubljano. O tem pohodu piše „Slov. Narod“: Ob 10. uri dopoldne je g. namestnik Kalina novemu predsedniku predstavil c. kr. vladne svetovalec. G. Winkler je v kratkem nagovoru izrekel upanje, da bodo tudi njega, kakor so njegovega prednika podpirali v uradnem poslovanju. G. vladni svetovalec Schöppel je v imenu uradnikov pozdravil novega predsednika ter naglašal, da prvo jim je postava, katere se zmirom držé, negledé na desno ni na levo. Potem se je g. predsednik z namestnikom g. Kalino peljal h gg. knezoškofu dr. Pogačarju, k županu Laschanu, k deželnemu glavarju, vojaškemu poveljniku Mihaliću itd. Popoldne je g. Winkler obiskal dr. Bleiweisa in slovenske državne poslance. Zvečer je prišel g. Winkler k slovenski predstavi v gledališče, kjer je bil v družbi z g. dr. Vošnjakom v jedni partórnej loži. Prav dopadla mu je baje predstava, a po prvem aktu je odšel h g. Kalini, kjer je njemu na čast bilo več gospodov povabljenih. V ponedeljek še tukaj ostane, potem gre spet na Dunaj, odkoder se pa kmalu vrne, da prevzame vodstvo urada. Kdor je imel priliko z novim predsednikom občevati, ne more prehoviti njegove uljudnosti in ljubeznivega obnašanja. Upati smemo, da se z njegovim prihodom v deželo vrne toliko potrebna sloga in mir, in da bodo vse moči zbrane v en cilj, povečšati blagor dežele in naroda. Za trdno pa upamo, da enkrat poneha tista mrznja enega dela uradnikov proti narodu, ki je le umetno bila provocirana po prejšnjih vladnih sistemih. Kako hočejo uradniki uspešno delati, če ne v slogi z narodom, mej katerim občujejo? Take nenaravne situacije, kakor pri Slovencih, da je uradništvo kot poseben političen faktor nasproti stal ljudstvu, nikjer ne nahajamo. Naj vendar tudi uže pri nas c. kr. uradniki nehajo proti ljudstvu politizirati in glasovati!

Tat naprednjak. Preteklo sredo ob 10. uri predp. pride neki mož v prodajalnico urarja K. v tukajšnji gosposki ulici in si veli pokazati več ur, mej katerimi zbira. Ko se mu zdi vreden trenutek, segne v žep in kakor bi trenil, zažene polno pest moke urarju v obraz, popade uro, (ne vemo eno ali več), in jo pobriše brzih pet skozi urata. Neki fant, ki je vse to videl, teče za njim in upije: dajte ga tatu; a ker se ga nihče ne loti, udari jo dolgoprstnež skozi neko vežo v ulico sv. Ivana in zgine.

Zdaj pa naj še kdo reče, da ne živimo v dobi vsestranskega napredka, ko se celó rokovnjaštvo tako ženjalno razvija! —

Ker smo uže pri tatvini, naj povemo še en posebno zanimiv slučaj, ki se je pripetil nedavno v Gradcu. Neki elegantno oblečen, mlad gospod pride v kavarno „All' Europe“ in ker ravno ni bilo nobenega markerja, povabi kavarnarja, naj igra z njim nekoliko partij na biljardu. Kavarnar vstreže radovoljno. Gospodič je spreten igravec, a v svojem vedenju je videti jako soliden. Naenkrat, na videz čisto slučajno, odleti mu krogla vsled nesrečnega sunka v veliko srčalo, ki je viselo na nasprotni steni in je razbije. Prvemu opuspenju sledé ostre besede. Mladi gospod trdi, da v biljardni sobi ne gre obešati srčal, ker se lahko vsakemu pripeti taka nesreča, in pravi, do on ne plača škode. Gospodar se pa nikakor ne vjema s tem menenjem in zahteva 100 gl. plačila in sicer hitro, ker drugače ne spusti gospoda iz rok. — Slednjič je ta primoran vdati se; a ker nema, kakor pravi, svojega denara pri sebi, ampak denar trgovske firme, pri kateri je v službi, želi imeti pobotnico za to, kar bo plačal, da se lahko opraviči pri svojih gospodarjih z nesrečo, ki se mu je zgodila in da bo potem mogel po sodnijski poti tirjati povrnitev denara. Kavarnarju je to prav; on spiše pobotnico, mladeneč pa potegne iz svoje listnice tisočak in ga dá kavarnarju, kateri ga položi v svojo Wertheimerico ter prinese gospodu 9 stotakov nazaj. — Mladi poštenjak se poslovi merzlo pa dostojno, gre v stransko sobo, kder

ima poveršno sukno in klobuk in od tam — naravnost na ulico. — Za nekoliko časa pride marker in pospravlja po kavarni, najde v stranski sobi na tleh ležati krivo brado in baroko; prihiti h gospodu in mu pokaže najdene stvari. Ta spoznavši brado in lase za one mladega gospoda, s kojim je igral, prebledi in — teče odpirati Wertheimerico. In kaj najde? — ponarejen tisočak za poštenih 900 gl., ki mu jih je odnesel rafinirani lump.

Umor. Ves Trst govori o umoru, ki se je tukaj pripetil minoli teden. Oženjeni Lloydov uradnik Dalcol je 21-letno lepo vdovo Pellizari prerad imel, in naravno je, da to ni bilo po volji njegovej ženi, katera je vdovi očitala nepoštenost ter jej pretela, da se jej kaj hudega pripeti, ako se bo še dalje pečala z njenim možem. Vdova svaritve ni sluhala in šla zadnji četrtek z Dalcolom iz Trsta. Dalcolova žena, zvedevši to, čakala je domu gredeča ter vdovi 19. večidel smrtnih ran, z bodalom v život zabolila ter jo tako na mestu umorila. Dalcol pa je vdovo branil ter svojo ženo tako pretepel, da jo je skoraj usmrtil. Zdravniki so jej uže smrt prorokovali, pa v nedeljo je prišla zopet k zavesti in naglo okreva. Š prvo besedo je odpustila hudo žalitev svojemu možu ter prosila, naj se njemu ne stori nič žalega. — O svojem čazu poročimo, kako bodo sodili posvetni sodniki to usmiljenja vredno morilko. Umorjeno so v nedeljo pokopali, v ponedeljek pa je šel Dalcol na nje grob ter se je ustrelil. „Ed.“

Popravek o pretepu na Banjšicah. En fant, ki je imel povabilo k vojakom iti, iskal je uzroka, da bi smel ostati doma, ter se je opil in drugim zabavljaj. Vsled tega je prejel klofuto za uho, ktera je krépo vžibnila. Komisija je le to edno rano našla, in še ta nima smertne nevarnosti. Bolnik je vedno doma in se zdravi pri svojih bratih z merzlimi okladki. Škoda za serčnega vojaka! Nikomur drugih se ni nič zgodilo.

Razne vesti.

Vboj. V noči od 19. do 20. pr. m. ubili so Miška Augustana iz Repna na Hrvaškem pri njegovej kleti, kamor je navadno spat hodil, da bi mu tatovi ne pokradli vina, ki je tam imel shranjeno. Augustan ni bil baš premožen, imel je pa vsega dosta, kar je kmetu treba. Spoštovalo ga je vse. Ni čudo, da je osupnil vsakdo, kdor je slišal, da so ga našli ubitega pri kleti, a klet je bila zaprta in vino nedotaknjeno. Samo sé ženo je žvel v prepiru, menda zaradi ljubosumnosti, in sé sinom, ker je ta hotel gospodariti. Žena in sin se dogovorita z bratom žene, ki je na slabem glasu in je uže tudi v zaporu bil. Pri pogrebu so se vsi trije jako sumljivo obnašali, da so ljudje jeli trditi: „Nitko van oni.“ — Gosposka je vsled tega zapre, in pri preiskavi priznal je brat žene ubitega Miška, da je na prigovarjanje Miškovega sina ubil iz zasede svojega svaka, ker mu je oni obetal dva junca in 12 veder vina. In sin Miškov je pristal vil še, da je pomagal strijcu nesti ubitega očeta v klet, kjer je navadno spaval. Kot nameček popila sta še v kleti polič vina. — Tako daleč privede človeka strast in pohlepnost! Stariši pazite! „Sloboda.“

Dobro došla prememba. Na gimnaziju in realki v Spljetu bode s početkom bodočega šolskega leta hrvaški jezik učnim jezikom. To je tembolj čudno, ker je Spljet (Spalato) gnezdo dalmatinskih lahonov.

Dr. Benedikt, prof. dunajskega vseučilišča, mudil se je te dni v kaznuici v Lepoglavi na Hrvaškem in je opazoval obraze kaznjencev, posebno čela njihova. Učenjaki trde, da se mnogim ljudem na obrazu bere, kakošna jim je duša. Spisalo se je o tem predmetu uže mnogo knjig. Pravijo, da je dr. Benedikt precej zanimivega našel in da hoče to v kujigi vporabiti, ki jo misli spisati.

Kdo zna? Iz Bosne se piše: Neki kmet, katoličan, pade v vodo in se potaplja. Turek, nesrečnika opazivši, skoči za njim v vodo in ga reši. Praša se: Je-li storil Turek to iz ljubezni do bližnjega, ali zavoljo nagrade 25. goldinarjev?

Pomoč hrvaškim stradovcem. Hrvatska vlada razdelila je stradajočim v Krajini 117.857 gl. nekaj za nakup semenskega žita, nekaj pa v gotovih denarjih. Za zidanje cest v Krajini dovolila je 859.319 gold. —

Trdi P. Neki Petrič dal je zidati hišo. Ko je bila hiša gotova, dal je tudi svoje ime nad vrata zapisati. Človek, ki je ta posel oskrboval, bil je Švab, in kakor Švabi naša slovenska imena težko izgovarjajo, zapiše mesto črke P črko B. — In nad vrati je stalo Betrič mesto Petrič. Hišni gospodar, opazivši to, pozove delavca k sebi in mu reče: „To ni prav. Mesto mehke črke B mora stati trda P.“ Švab pa mu odgovori: „E, gospod Betrič, to ne dá nič. Sedaj je še sveža (frišno); počakajte, da se posuši, bode gotovo trda.“

Kmetijstvo.

Poročilo o delovanju c. k. kmetijskega društva goriškega v letu 1879 in posebno o porabi državnih podpor.

(Dalje.)

O sadjerejskem predavanju v Kobaridu in Sežani, koje je imel g. docent Žepič, ni znano družega, nego da se je istega deležilo 7 nagradjenih kmetovalcev; društvo ni prejelo o uspehu tega predavanja še nobenega poročila.

Dalje je priskrbelo naše društvo, da so podučevali gg. docenti dež. kmet. šole in g. voditelj tukajšnjega svilorejskega poskuševališča v raznih vinorejskih krajih naše dežele o trtni uši (filoxeri) in kako jo spoznavati. Taka predavanja združena s praktičnim razkazovanjem so bila do zdaj v Korminu, Gradišči, Tržiči, Červinjanu, Ogleji, Campolungu, Ajelu, Kojskem in Kanalu; v kratkem bodo tudi v Dornerbergu, Komnu in Ajdovščini.

Po poročilih, katera sta podala gg. Ivan Bolle in Josip Velicogna, deležili so se v rovani posestniki in koloni povsod v mnogobrojnem številu teh predavanj; v Campolungu je bilo 130 poslušalcev. — Ob uspehu poduka v Kojskem in Kanalu ni g. Žepič še ničesar poročal.

Da se pa znanje o tem strašnem mrčesu še bolj dopolni in razširi, sklenilo je društvo prirediti v Gorici javen brezplačen poduk (4 predavanja) o filokseri in podeliti v ta namen 16 učiteljem in 8 voditeljem svilorejskih postaj v deželi primerne nagrade, da se bodo tega poduka lahko deležili.

Glede poduka o sviloreji je poročati, da je naše društvo podelilo v preteklem letu trem mladenčem podpore, da so mogli obiskovati svilorejski tečaj in predavanja o rabi mikroskopa v c. k. svilorejskem poskuševališči.

Svilorejskih postaj je zdaj 8 v deželi; dve izmed njih sti ustanovljeni v najnovejši dobi v Ajelu in Opatjeselu. Vse so se pečale, kakor vselej, s tem, da so širile znanost, kako se prireja svilodno seme po celičnem sistemu. Žalibog so bile podnebne razmere za časa zadnje reje zelo neugodne, tako da ni bilo mogoče napraviti toliko semena, kolikor so ga napravile iste postaje v poprejšnjih letih. Leta 1878. je bilo npr. mikroskopično preiskovanih 284.172 parov osamljenih metuljev. Kakor kažejo poročila, ki so jih predložili posamezni voditelji, preiskovali so vendar tudi lansko leto lepo število 182.268 parov metuljev.

Z državno podporo in s zneskom, ki ga je dovolil slav. deželni odbor, je bilo mogoče ohraniti Poljubinski mlekarčni švicarskega zvedenca, gosp. Hitzza za nadaljnih 6 mesecev, in on je zopet izdatno pripomogel, da se je na raznih krajih vidno zboljšalo pridelovanje sira in masla in da se je izučilo še nekoliko mladenčev v sirarstvu. Mnogo kmetovalcev, kateri se pečajo s tem obrtom, ravna se uže dejansko po Hitzzovem koristnem poduku; a vsi ne, ker je mnogo tacih, kateri ne marajo vedeti za nobeno novotarijo, naj je dobra in hasljiva, kolikor hoče. Kakor je delal moj oče in stari oče, tako bom tudi jaz; s tem zagovarjajo ti taki svojo trmo.

Gospod Hitzz ostane med nrmi še celo tekoče leto, ker je visoko ministerstvo ravno z ozirom na dosežanje lepe uspehe dovolilo 1000 gld. podpore. Kedar odide gospod Hitzz, je mogoče, da stvar nekoliko zastane in da se ne ohrani vse to, kar je on z velikim, vstrajnim trudom dobrega zatrosil mej ljudstvo glede razumnega mlekarstva in sirarstva.

(Dalje prih.)

Dunajska borza.

	4 aprila.
Enotni drž. dolg v bankovcih	74 gl. — kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74 " 45 "
Zlata renta	90 " 05 "
1860 drž. posojilo	130 " 50 "
Akcije narodne banke	842 " 10 "
Kreditne akcije	288 " 10 "
London	118 " 65 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 45 "
C. kr. cekini	5 " 58 "
Državne marke	58 " 35 "

Skoro v dar!

Velikansko zalogo blaga, ki smo jo prevzeli od oskrbnitva konkurzne mase falirane „združene tovarne britanija-srebra“ razprodajamo za 75 odstotkov pod cenitvijo, samo za to, da zamoremo zadostiti plačilnim zavezostim. Za samo 7 gl. 25 kr. se dobi jako lepa namizna oprava iz britanija-srebra, katera je stala poprej 35 gl. — in sicer:

6 namiznih nožev z izvrst. jekleno ostrino — 6 prav. engl. vilic iz brit. srebra — 6 masivnih žlic iz brit. srebra — 6 najfinjših žličic za kavo iz brit. srebra — 1 težak zajemalnik za juho iz brit. srebra — 1 masiven zajemalnik za mleko iz brit. srebra — 6 najfinšje ciziliranih postrežnih tablic — 6 izbornih nožnih postavkov iz kristala — 3 lepe masivne kupice za jajca — 3 krasne sladkorne tase — 1 okusen zabojček za poper ali sladkor — 1 prav fino sitice za čaj — 2 lična salonska svečnika (42 komadev). Naročbe proti povzetju ali predplačilu naj se pošiljajo pod naslovom:

Vereinigte Britanniasilber-Fabriks-Depot
Wien, 11. Untere Donaustrasse 43.

Spomini na sv. obhajilo z izreki v slovenskem jeziku, 100 črnih podob 1 gold. barvane podobe pa vsaka 4 novce, dalje velika zbirka svetniških podob in molitvenih kujžic, dobiva se vedno v bogato založeni knjigarni

F. WOKOLAT-A knjigotroica
v Gorici.

Novije sodbe zdrav. veljakov o
Franc - Jožefovem grenkem studencu
FRANZ JOSEF
BITTERQUELLE

najuspešnejši grenki vodi:

Prof. dr. pl. Bamberger, Dunaj. Je ena najmočnejših grenkih vod, ki ne prouzroči nobenih zlih nasledkov, tudi če se dalje časa rabi. Dunaj 1877.

Prof. dr. C. pl. Braun-Fernwald, Dunaj. Prav mnogokrat sem se uže prepričal o znanim naglem in zanesljivem učinku te grenke vode; zato priporočam najtopleje to vodo bolnim gospod. Dunaj 1879.

Prof. dr. Meynert, Dunaj. To vodo rabijo prav radi, kajti uže z majhnimi dozami se doseže rahli učinek, in pri začetih boleznih v starih psih. klinike ovaja pogostoma uzrok bolezni. Dunaj 1879.

Ravnat. c. k. bolnice dr. Lorinser, Dunaj. Wieden. Ta voda je postala znamenita po svoji prijetni lastnosti, da tudi prav zmerno zaužita brez nadležnih stranskih učinkov zanesljivo pomaga. Dunaj 1877.

C. kr. bolnica Rudolfstiftung, Dunaj. Letno poročilo 1878. Mož z organsko napako na srcu je pil skozi en mesec vsako jutro pol kozarca, voda je vedno enako rahlo učinkovala in njemu je bilo prav dobro.

C. kr. občna bolnica, Dunaj. V zdrav. oddelku. „Pri želodečnem in črevesnem hatara, habit zaprtji, brezdečnosti, krvnem zgoščevanju, hemoridih, jeternih boleznih in ženskih boleznih so se dosegli izvrstni uspehi.“ 1878.

Glavna zaloga za Gorico in deželo samo pri G. CRISTOFOLLETTI v lekarnici „pri črnem medvedu“ na Travniku, kamor naj se pošiljajo naročbe za večje množice. Dobiva se tudi v Seppenhoferjevi drogeriji unstran škofije.

Nobena sleparija!
Pri ces. kr. zastavljavnici
na Dunaji rešene
ŽEPNE URE

po nezaslišano nizkih izjemnih cenah namroč
70 odstotkov pod kupno ceno

Razne zaloge žepnih ur, ki so bile za prodaj semkaj poslano iz najznamenitejših švicarskih tovarnen, so bile položene v c. k. zastavljavnico, der so zapadle ter so po dražbenem potu p o l zastonj prišle v naše roke.

Zato smo v položaji, da lahko predamo prave zlate, sreberne in nikelnove ure, najboljše švicarske izdelke, vse proti 5letni garanciji, da le naš denar nazaj dobimo, 70 procentov pod navadno tovarniško ceno, tako da so ure skoro zastonj.

Vsaki človek, ubogi ali bogat, potrebuje ure, hatara je mnogokrat najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje. Zdjaj pa se ponuja ugodna prilika, ki se morda nikdar več ne povrne, omisliti si skoro za nič solidno, fino, garantirano, do minute natančno uro; kajti naše tovarnične osebje pregleda vse ure še enkrat. Na vsaki uri je švicarsko tovarnično znamenje.

Garancija je tako zanesljiva, da se s tem javno zavezujemo, povrniti vsakemu naročniku nemudoma in brez vsake overe njegov denar.

Kdor hoče imeti izvrstno, neverjetno ceno, za 5 let garantirano žepno uro skoro zastonj, naj pošlje nemudoma naročbo, saj vendar vsakdo laho razume, da se ure strahno hitro razprodajo.

Razkaz žepnih ur:

Žepna cilindrica iz težkega srebro-nikelja, prav fina, na sekunde pregledana, gravirana, gulochirana, z 8 rubini, plitvim steklom, emailiranim kazalom in posebnim pokrivalom, s prav fino zlato fačo-veržico; poprej je stala 12 gl., zdaj samo gl. 5.50. — Ista prav fino v ognju pozlačena, krasna, kakor vsaka zlata gl. 6.50.

Žepna ankorea iz težkega srebro-nikelja, prav fina na minuto pregledana, gravirana, gulochirana, s 15 rubini, plitvim steklom, emailiranim kazalom in sekundnim kazalcem; zraven tega po novem elektro-galvanicnem načinu pozlačena, da je noben zlatar na svetu ne razloži od prave zlato ure, katera se navadno kupi za tako dragi denar; poprej je stala brez pozlačenja 24 gl., zdaj s pozlačenjem vred samo gl. 12.50.

Remontoir-ura iz najfinšjega double-zlata, se navija pri riniči brez ključa, ohrani pod garancijo vedno zlato barvo, izvrstno na minuto vredjena, z dvojnimi pokrovom, okinčanim email. kazalom in privileg. kolesjem, odlikovana kapitalna ura s talni veržico, poprej 24 gl. zdaj samo gl. 8.50. — Teh ur je malo.

Sreberna remontoir-ura iz pravega 13 lot. srebra, od c. k. punc. urada preskušena, se navija brez ključa, s protizapornim in kazalno napravo, najfinšje s privilegijem, nadrobno pregledana, s plitvim steklom, email. kazalom in sekundnim kazalcem, znotraj s kristalnim pokrovom in nikeljnim kolesjem, za vsacega prezerno najboljša, najcenejša in elegantnejša ura na svetu; poprejšnja cena 30 gl., zdaj samih 14 gl.

Sreberna ankorea iz pravega, od c. k. punc. urada preskušena 13 lot. srebra s 15 rubini prav fino na sekunde pregledana, s plitvim steklom, email. kazalom in sekundnim kazalcem; zraven tega po novem elektro-galvanicnem načinu pozlačena, — tako da se ure te baže ne razločujejo od pravih zlatih, poprej 15 gl. zdaj samo gl. 6.50.

Ura za gospe iz pravega 14 karatnega zlata, preskušena od c. k. punc. urada, neizmerno fina, elegantna ura z najfinšje beneško zlato okolihratno fason-veržico in najfinšjo zmetasto skatljico, poprej 30 gl. zdaj samo gl. 19.50. Se nikdar kaj tacega.

Prava 14 karat. **Zlata remontoir-ura** 40, 50 gl. najfinšje Savonette-ure, katero so stale nekaj po 100 gi.

NASLOV:

Uhren-Ausverkauf von A. Fraiss, Rothenthurmstrasse 9, parterre, gegenüber dem erzbischöf. Palais. Wien.

VALENTIN CAPPELLANI

v Gorici.

ZALOGA

MANUFAKTUR ZA MOŽKE IN ŽENSKES S KROJAČNICO ZA MOŽKE.

MIZARSKA IN TAPECIRSKA DELAVNICA sé zalogo

mobiliij, sreal, podob, okvirjev in pozlačenih list, ur z majalcem, postelj na zmeteh, volnenih in žimnatih štramacev, stolov razne sorte.

ŠIVALNI STROJI RAZNE BAŽE.

Vse zgorej navédene stvari se prodajejo po ceni, da se koj denar pošteje ali pa v mesečnih ali tedenskih odplačilih.

RAZPRODAJA

drvi za kurjavo v Gorici.

V erarskem magacinu drvi v Gorici se bodo od 26. t. m. naprej dobivala drva za kurjavo po sledečih cenah na prodaj:

Prostorni meter bukovich polen dobre sorte po gl. 3:60
" " " grčastih drvi " " 2:60
" " " jelovih polen " " 2:50

Kdor bi hotel vzeti 1000 ali več metrov drvi prvoimenovane sorte, temu je pripravljeno c. k. vodstvo kaj na določeni ceni odbiti.

Ponudbe za nakup drvi po olajšani ceni naj se podajajo podpisnemu vodstvu, prodajo na drobno pa oskrbuje tukajšnja c. k. gozdarska denarnica.

C. K. GOZDNO IN DOMENSKO VODSTVO
v Gorici 25. marcija 1880.

Podpisani počastuje se naznaniti sl. občinstvu, da je svojo lekarnico v Gorici

k 2 zamorcema

v Raštelu na voglu nunske ulice, katero je imel do zdaj gosp. lekarničar Anton Franzoni v zakupu, dne 1. aprila t. l. zopet v svoje gospodarstvo vzel ter jej postavil za provizorja gospoda pharmacije magistra Ivana Fermeglia.

Ob enem se prav uljudno priporoča p. n. gospodom obiskovalcem zagotavlja, da hoče vedno skrbeti za točno in vestno postrežbo.

Ivan Krst. Pontoni
lekarničar.

Temu oznanilu oprostuje se vdano podpisani dostaviti, da si bo skrbno prizadeval, zadostiti v vsakem oziru zahtevam slav. občinstva glede vestnega preskrbovanja dobrih zdravil in vseh v to stroko spadajočih stvari.

Ivan Fermeglia
lekarnični provizor.